

ПРОГРАМ РАДА
ISS/KS U254
Флексибилне траке за хидроизолацију

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана 20.02.2014. године, а одобрен је од стране Стручног савета за опште области стандардизације на седници која је одржана 13.05.2014 године.

Увод

У складу са тачком 1 Решења о образовању комисије за стандарде и сродне документе KS U254, *Флексибилне траке за хидроизолацију* (у даљем тексту: Комисија за стандарде), област рада ове комисије је стандардизација у области флексибилних, тракастих материјала за хидроизолацију, која обухвата спецификације, класификације, захтеве за производе, методе испитивања, вредновање усаглашености флексибилних битуменских и синтетичких трака за хидроизолацију зграда, мостова, тунела и других грађевинских и инжењерских објеката.

Комисија прати рад следећих техничких комитета Европског комитета за стандардизацију:

- CEN/TC 254, *Flexible sheets for waterproofing*;
- CEN/TC 349, *Sealants for joints in building construction*;
- CEN/SS B02, *Structures*.

Комисија за стандарде KS U254, *Флексибилне траке за хидроизолацију*, образована је решењем директора Института бр. 721/24-24-02/2011 од 20. октобра 2011. године, а на основу предлога одлуке за образовање Комисије за стандарде, коју је донео Стручни савет за опште области стандардизације под бројем 2466/29-20-02/2011, од 27. септембра 2011. године. Решењем о измени и допуни решења бр. 721/24-24-02/2011 од 20. октобра 2011. године о образовању комисије за стандарде и сродне документе бр. 635/2-24-01/2012, од 9. марта 2012. године, проширује се област рада Комисије за стандарде. На основу члана 78 и 79 Статута Института и тачке 4 Интерних правила стандардизације – Део 2: образовање и рад комисија за стандарде, KS U254 ради на планирању, припреми, преиспитивању и одржавању српских стандарда и сродних докумената у области флексибилних, тракастих материјала за хидроизолацију у грађевинарству, прати рад и учествује у раду одговарајућих техничких радних тела европских организација за стандардизацију и обавља друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом.

Активност Комисије на планирању, припремању, доношењу и повлачењу стандарда и сродних докумената приказана је у табели 1.

Табела 1 – Преглед активности Комисије

Година	Стандарди и сродни документи
2011.	56 објављених 1 повучен
2012.	8 објављених 4 повучена
2013.	2 објављена 4 нацрта 12 повучених 9 у плану 7 ван плана

1 Пословно окружење

1.1 Опште

Хидроизолација је скуп радних поступака који треба да заштите грађевинске објекте од штетних дејстава воде и влаге. Поред обезбеђивања употребљивости и дуготрајности грађевинских објеката, хидроизолација треба да обезбеди и здраве услове за боравак људи у објектима. Хидроизолација, такође, има значајну улогу у заштити вода од штетних утицаја индустрије, саобраћајница, депонија и слично.

Комисија за стандарде KS U254 прати рад техничких комитета Европског комитета за стандардизацију у области:

- флексибилних трака за хидроизолацију (битуменских, гумених и пластичних), преко CEN/TC 254, *Flexible sheets for waterproofing*. Стандарди из ове области утврђују термине и дефиниције и карактеристике, као и методе испитивања флексибилних трака за хидроизолацију;
- заптивних маса за фасадне елементе, спојеве санитарија, пешачке стазе, застакљивање, преко CEN/TC 349, *Sealants for joints in building construction*. Примена стандарда из ове области утврђује дефиниције и захтеве за заптивне масе, као и вредновање усаглашености и означавање;
- производа за заптивање у грађевинским објектима, преко CEN/SS B02, *Structures*. Стандарди из ове области дефинишу методе испитивања, класификацију и захтеве за смесе за испуњавање спојница.

Следећи политички, економски, технички, регулаторни, правни, друштвени и/или међународни индикатори описују пословно окружење у индустријском сектору, у области производа и материјала, који могу имати значајан утицај на процес доношења стандарда.

- У области грађевинарства, уколико произвођачи грађевинских производа желе пласман на тржиште Европске уније, они морају да усагласе карактеристике својих производа са захтевима хармонизованих стандарда и Директивом о грађевинским производима CPD 89/106 ЕЕС, која се потпуно замењује Уредбом о грађевинским производима CPR 305/2011 од 1. јула 2013. године. Директива о грађевинским производима CPD 89/106 ЕЕС од осталих директива се разликује у неколико аспеката:
 - њен циљ је хармонизовање начина декларисања особина производа;
 - важни сигурносни захтеви се примењују на производе када су они већ уграђени, а не на производе као такве. Истовремено, то претпоставља да се производи користе на начин који је прописао произвођач, што је одговорност грађевинара;
 - производи могу бити означени CE знаком када се покаже да су у сагласности са одговарајућим техничким спецификацијама у облику хармонизованих европских стандарда или са Европским одредбама за технички пријем (ЕТА).
- Према европским стандардима или Европским одредбама за технички пријем (ЕТА) заптивне масе морају да буду произведене на начин који испуњава захтеве у погледу заштите од влаге, које су поставиле државе чланице Европске уније. Наиме, техничке спецификације морају да се примењују на оне карактеристике за које постоје правни захтеви од стране држава чланица, што је осигурано мандатима техничких комитета CEN-а и EOTA.

1.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Вредност нових уговора извођача из Републике Србије за период јануар–децембар 2012. године опала је за 11,4 % у односу на исти период 2011. године, што се директно одражава и на активност тржишта у области хидроизолације.

Финансијска вредност хидроизолације у односу на укупну вредност објекта је незнатна (мања од 5 %). Разлика у цени различитих типова хидроизолације, као и разлика у цени уградње код различитих извођача, занемарљива је у односу на вредност објекта, док је штета код лоше урађене хидроизолације велика.

Процењује се да на европском тржишту, у области хидроизолације равних кровова, битуменске мембране учествују са више од 70 %, што се огледа у преко 200 милиона m² кровова и преко 40 000 запослених. Последњих деценија се због брзине извођења и мањих трошкова све више користе полимерне мембране најразличитијих хемијских састава.

Према подацима Републичког завода за статистику, за укупну количину уграђеног грађевинског и погонског материјала за 2011. годину количина уграђеног битумена, битулита, битуменске јуте, траке, масе, емулзија, идт. износи 88 377 t.

2 Очекиване користи од рада Комисије за стандарде

Доношење европских стандарда као српских омогућава да се њиховом применом успоставе принципи и правила за флексибилне, тракасте материјале за хидроизолацију у погледу: спецификација, класификација, захтева за производе, метода испитивања, вредновања усаглашености флексибилних битуменских и синтетичких трака за хидроизолацију грађевинских и инжењерских објеката, што би омогућило уклањање техничких баријера и отварање тржишта широм Европе. Примена стандарда олакшала би везу између произвођача, корисника и органа надлежних за технички преглед и испитивање.

Кроз примену српских стандарда који за основу имају европске стандарде очекује се да се изврши рационализација средстава и материјала који се користе у овој области и да се на тај начин постигне конкурентност у погледу квалитета на европском тржишту.

Применом српских стандарда из ове области, такође, очекује се да ће се унапредити ниво квалитета услуга домаћих пројектантских и извођачких кућа у области хидроизолације, који ће им обезбедити проходност на европском тржишту, на којем до сада нису имале запаженију присутност.

Тakoђе, примена ових стандарда обезбедиће здраву конкуренцију домаћих и страних фирми и на домаћем тржишту, што ће заједно довести до уравнотежења цена и односа цена–квалитет у корист купаца као крајњих корисника.

3 Учешће у раду Комисије за стандарде

Заинтересоване стране у области рада ове комисије за стандарде су:

1. релевантни органи државне и локалне управе;
2. универзитети;
3. пројектанти;
4. извођачи радова;
5. произвођачи грађевинског материјала;
6. лабораторије за испитивање грађевинских материјала.

Све заинтересоване стране у Републици Србији позване су да узму учешће у раду Комисије за стандарде, уз осигуравање равноправног учешћа и заступљености свих заинтересованих страна. Учешће у статусу посматрача могуће је под одређеним условима, који су утврђени Интерним правилима стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе.

Права и обавезе чланова Комисије за стандарде утврђени су Интерним правилима стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе, са којима се

упознају кроз краћу обуку на конститутивној седници или, у случају измене већег броја чланова Комисије, на првој наредној седници. Такође, чланови Комисије за стандарде се упознају са Интерним правилима стандардизације у Институту, која су у потпуности усаглашена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију.

4 Циљеви и стратегије за остваривање циљева

4.1 Утврђени циљеви Комисије за стандарде

- Доношење приоритетних стандарда, посебно хармонизованих, на начин предвиђен Интерним правилима стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената.
- Заступање српских националних интереса у области рада Комисије за стандарде пред одговарајућим европским комитетима за стандардизацију, а путем учествовања српских стручњака и експерата у раду ових техничких комитета.

4.2 Стратегије за остваривање циљева Комисије за стандарде

Остваривање циљева Комисије за стандарде KS U254 заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије за стандарде. Приоритети у доношењу стандарда су:

- доношење термилошких европских стандарда као српских стандарда на српском језику;
- доношење српских стандарда који за основу имају европске стандарде на које ће се позивати технички прописи, такође на српском језику;
- преузимање нових европских стандарда, посебно хармонизованих, уз поштовање свих рокова које дефинише европска организација за стандардизацију, техничких комитета чији рад прати;
- сарадња са комисијама за стандарде Института чија је област стандардизације у уској вези са облашћу стандардизације ове комисије за стандарде.

У процесу примене стандарда и приликом доношења нових правилника који уређују ову област неопходна је сарадња и координација са активностима Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, Министарства финансија и привреде, Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине и Министарства грађевинарства и урбанизма.

4.3 Аспекти заштите животне средине

Заштита животне средине представља један од највећих економских и друштвених изазова са којим се државе данас суочавају. Како би се постигли циљеви одрживог развоја, укључивање свих заинтересованих страна захтева на првом месту унапређење нивоа образовања и информисаности и подизање свести о значају заштите животне средине.

Карактеристика краја прошлог и почетка овог века, са аспекта градитељства, јесте интензивна градња, при чему се није довољно водило рачуна о очувању природних ресурса и о утицајима објеката на животну средину у свим фазама експлоатационог века, закључно са рушењем објекта и депоновањем грађевинског отпада. Сходно томе, развила се потреба за превентивним активностима кроз читав животни циклус производа: од пројектовања, преко производње и коришћења до одлагања. Одлагање хидроизолационих мембрана којима је век трајања истекао у

Европи се врши на следећи начин: 68 % се одлаже на депоније, 24 % се спаљује (без обнављања енергије), а 8 % се рециклира.

Чистија производња представља примену свеобухватне превентивне стратегије заштите животне средине на производне процесе, производе и услуге, са циљем повећања укупне ефикасности и смањења ризика по здравље људи и животну средину. Чистија производња може се применити на било које процесе у индустрији, на саме производе и различите услуге које се пружају у друштву. Код услужних делатности чистија производња подразумева укључивање бриге за заштиту животне средине при пројектовању и пружању услуга.

5 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

- Непостојање одговарајућих националних параметара у стандардима изискује додатне напоре и средства који су ван области рада Комисије за стандарде и Института.
- Недостатак финансијских средстава онемогућава обезбеђивање одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу.
- Недовољно учешће стручњака у доношењу српских стандарда и сродних докумената, као и њиховој хармонизацији са међународним и европским.
- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављању примедба и предлога у вези са нацртима српских стандарда и сродних докумената који се стављају на јавну расправу.
- Недовољно придавање значаја раду чланова Комисије за стандарде у организацијама које су их делегирале, што доводи до нередовног долажења чланова Комисије за стандарде на састанке или недостављања попуњених гласачких листова у случају дописних седница. Самим тим, долази и до одступања од плана доношења стандарда.

6 Корисни линкови за све наведене активности

- Основни подаци о Комисији за стандарде:
http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=767
(увид у програм рада, листу објављених стандарда и оних на којима се ради);
- Основни подаци о европским техничким комитетима:
<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx>
(увид у програм рада, листу објављених стандарда и оних на којима се ради за изабрани технички комитет).